

Závěrečná zpráva Akreditační komise o hodnocení doktorských studijních programů na Fakultě zdravotnických věd Univerzity Palackého v Olomouci

červen 2012

Úvod

Akreditační komise (dále AK) rozhodla na svém zasedání ve dnech 13. – 15. září 2010, že bude v souladu s § 84 odst. 1 písmeno a) zákona č. 111/1998 S. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (Zákon o vysokých školách), provedeno hodnocení doktorských studijních programů.

Pro hodnocení doktorských programů na Fakultě zdravotnických věd Univerzity Palackého v Olomouci (dále FZV UP) jmenovala AK na svém zasedání ve dnech 2. – 4. dubna 2012 účelovou pracovní skupinu (dále ÚPS) ve složení: prof. PhDr. Jiří Mareš, CSc. (předseda), prof. MUDr. Josef Fusek, DrSc., doc. PhDr. Yveta Vrublová, PhD., doc. PhDr. Miroslava Kyasová, PhD., PhDr. Marie Zvoníčková.

AK vycházela ze sebehodnotící zprávy fakulty, dalších materiálů zpracovaných a předložených fakultou (kompletní dokumentace k doktorskému studiu, seznamy publikační činnosti doktorandů, jednotlivé publikace doktorandů, doklady o průběžném hodnocení doktorandů, doklady o publikační činnosti školitelů), dále z veřejně dostupných informací a konečně z poznatků získaných při hodnotící návštěvě, která se uskutečnila dne 9. května 2012 v Olomouci. Za účelovou pracovní skupinu se návštěvy zúčastnili: prof. PhDr. Jiří Mareš, CSc., prof. MUDr. Josef Fusek, DrSc., doc. PhDr. Miroslava Kyasová, PhD., PhDr. Marie Zvoníčková.

Za Fakultu zdravotnických věd UP se jednání zúčastnily: Mgr. Věra Vránová, PhD., pověřená výkonem pravomocí děkana fakulty, doc. PhDr. Jana Marečková, PhD., předsedkyně oborové rady doktorského studia. ÚPS se setkala také se zástupcem studentů doktorského studia a vedla s ním polostandardizovaný rozhovor.

Charakteristika doktorského studia na FZV UP

FZV UP má akreditován jeden doktorský studijní program a to *Ošetrovatelství* v prezenční i kombinované formě. Garantem programu je doc. PhDr. J. Marečková, PhD.

Jde o tříletý studijní program, v němž je 25 studentů, z toho 7 v prezenční formě, 18 v kombinované formě studia. Z celkového počtu 25 studentů má v současné době 8 přerušeno studium (všech osm jsou studenti kombinované formy studia). Doktorský studijní program zatím nemá žádné absolventy. Jeden student úspěšně absolvoval státní doktorskou zkoušku a připravuje se na obhajobu disertační práce.

Výzkumná činnost

Fakulta byla založena jako samostatná instituce v r. 2008 a její vědecko-výzkumná a publikační činnost nemá zatím odpovídající kvalitu. Fakulta nemá vlastní výzkumný grant celostátního nebo mezinárodního charakteru. Získává pouze interní granty Univerzity Palackého. V r. 2012 to bylo 10 projektů, z toho 4 řeší pracovníci fakulty a 6 projektů řeší doktorandi. Fakulta se spolupodílí na jednom projektu GA ČR (Klíčové faktory fluktuace všeobecných sester) a spolupodílí se na projektu IGA MZd ČR (Transformace nelékařských zdravotnických povolání).

Publikační činnost pracovníků fakulty je zatím velmi nízká. V letech 2009 a 2010 to bylo po jedné uznatelné publikaci v RIV za celou fakultu, v r. 2011 to bylo 24 publikací uznatelných v RIV (86 bodů). To nesvědčí o vědecké úrovni pracoviště, ani neposkytuje příležitost pro zapojení doktorandů do vědecké práce se školiteli.

Akademičtí pracovníci

Složení oborové rady respektuje charakter oboru; dominují odborníci habilitovaní v ošetrovatelství, příp. v medicíně. Na jednoho školitele připadají 1- 4 doktorandi.

Učitelství sbor fakulty má v současnosti 69 pracovníků (přepočteno na plný úvazek jen 28 pracovníků). Věkové i kvalifikační složení garantujícího pracoviště je zatím nevyvážené. Je zde určitá záruka kvalifikačního růstu: dvou pracovníků (PhD. do jednoho roku) a v časovém horizontu 2 let pak habilitace dvou pracovníků.

Publikační činnost školitelů odpovídá zaměření doktorského studia, ale objevují se tři problémy: a) mezi školiteli, kteří byli (v souladu s předpisy UP) schválení vědeckou radou fakulty, je nezanedbatelný podíl těch, kteří sice mají titul PhD., ale nejsou habilitováni, b) existují značné rozdíly v kvalitě publikací mezi školiteli, c) u školitelů chybí systematické sledování citačního ohlasu publikovaných prací.

Předpisy, dokumentace; výzkumná a publikační činnost doktorandů

Obecně lze konstatovat, že FZV UP dbá na kvalitní dokumentování průběhu i výsledků doktorského studia. Na fakultě výborně funguje elektronický informační systém pro studenty, včetně subsystému pro doktorandy.

U doktorského studia je zaveden kreditní systém. Koncepce povinných kursů i povinně volitelných kursů je promyšlená a doktorand získává dobré základy vědecké práce v oboru. Nároky na odbornou práci doktorandů jsou vysoké. Pedagogická činnost na vysoké škole je vyžadována jen v rozsahu 15 hodin za celé studium. Témata řešených disertací odpovídají zaměření akreditovaného doktorského programu. Doktorandi jsou vedeni k tomu, aby podávali interní granty UP a jsou v nich relativně úspěšní (v r. 2012 řeší 5 projektů). Na fakultě fungují pravidelné vědecké konference studentů doktorského studia. Pokud jde o publikační činnost, jsou nároky na doktorandy dokonce vyšší než na pracovníky fakulty samotné. Problémem zůstávají stáže doktorandů na jiných odborných pracovištích v ČR a především stáže v zahraničí, což je způsobeno mj. vysokým podílem studentů kombinovaného formy studia.

Požadavky na ukončení doktorského studia jsou formulovány fakultním předpisem, ale bude třeba je doplnit ve dvou bodech: 1. jasně deklarovat povinnost publikovat *původní* vědeckou publikaci (zatím je v předpisech třikrát nabízena alternativa buď původní vědecká práce nebo přehledový článek), 2. jasně deklarovat *povinnost* doktoranda aktivně se zúčastnit nejméně jedné domácí vědecké konference a nejméně jedné zahraniční konference (zatím je aktivní účast na vědecké konferenci pouze volitelnou záležitostí).

Studenti

Studenti mají přístup k příslušným zahraničním databázím, přičemž studenti prezenčního studia přímo a studenti kombinovaného studia přes vzdálený přístup. Studenti prezenční formy studia využívají zázemí pracovišť svých školitelů. Spolupráce s členy kateder funguje dobře, doktorandi jsou vnímáni jako kolegové a členové kateder. Spolupráce mezi doktorandy je umožněna interními granty UP Olomouc.

Závěry

AK konstatuje, že se doktorské studium na FZV UP teprve rozbíhá a pracoviště fakulty získávají první zkušenosti. Koncepce doktorského studia je v pořádku. Také studijní předpisy i vedení dokumentace jsou v pořádku. Velmi dobře funguje kontrola kvality práce doktorandů; bude třeba důsledně sledovat a vyhodnocovat i kvalitu práce školitelů. Nároky na práci doktorandů jsou vysoké.

Při uskutečňování doktorských studijních programů se objevil problém obecnějšího rázu: velmi slabá vědecko-výzkumná a publikační činnost garantující fakulty.

Doporučení

1. Výrazně zkvalitnit vědecko-výzkumnou činnost pracovníků FZV UP. Není možné, aby fakulta, která školí doktorandy, se v dostatečné míře institucionálně nezapojovala do řešení vědeckých projektů.
2. Výrazně zkvalitnit publikační činnost pracovníků FZV UP v neimpaktovaných recenzovaných časopisech, které figurují na seznamu Rady vlády, v indexovaných časopisech a v impaktovaných časopisech.
3. Ve fakultních předpisech konkretizovat výstupní požadavky na studenta doktorského studia. Stanovit minimální požadavky na žánr publikace (původní výzkumná práce, nikoli jen přehledová studie) a na studentovu aktivní účast na konferencích (domácích, zahraničních).
4. Postupně zvyšovat důraz na zahraniční stáže doktorandů (byť krátkodobé).

Závěry k akreditaci studijních programů

1. AK souhlasí s prodloužením platnosti akreditace doktorského studijního programu *Ošetrovatelství* se standardní dobou studia 3 roky na dobu platnosti 4 let.
2. AK ve smyslu par. 85 odst. 1 zákona o vysokých školách upozorňuje FZV UP na nedostatky při uskutečňování doktorského studijního programu a žádá jejich odstranění do 31.12.2014.

Kontrola plnění závěrů

AK žádá u doktorského studijního programu *Ošetrovatelství* FZV UP předložení kontrolní zprávy o plnění uvedených doporučení i o kvalifikačním růstu pracovníků, a to k 31.12.2014.